

Fólkið velja løgmann

– Ella um lögmaður skal hava tað vald, at hann kann skriva út val, tá hann hevur hug, eru tveir av spurningunum, sum Javnaðarflokkurin eisini ætlar, at stjórnálanevndin skal viðgera. Flokkurin heldur, at Heima-stýrslógin hevur veikleikar...

EIRIKUR LINDENSKOV

Tað var Marita Petersen, sum vegna Javnaðarflokkin legði uppskotið um stjórnálanevndina fyrri tingið tann 30. september í ár. Málið var kortini uppi og vendi fyrr í ár, tá Tjóðveldisflokkurin legði uppskot fram um framtíðarstöðu Føroya. Tá hevði Javnaðarflokkurin eitt broytingaruppskot, sum hevði so góða undirtøku, at um lógtíngið

slapp - so var tað samtykt. Men so var kortini ikki.

Fyri tað fyrsta hótti Edmund Joensen við at skriva út val, um málið varð samtykt.

Fyri tað næsta legði formaðurin í rættarnevndini, Bjørn á Heygum - sum annars í dagliga yrki sínum sum advokatur fæst við rættvísi - seg á málið.

Sum formaður í tingnevdini er tað Bjørn á Heygum sum ger av, hvørji

mál koma á skrána. Hann lata bara vera við at seta hetta málið á skrána - og tá tað ikki varð viðgjørt, tá tingsetan var liðug á ólav-søku, so var málið burturdøtt.

Tjóðveldisflokkurin hevur funnist harðliga at hesi framferð, og kalla hana ódemokratiska. Men soleiðis ber til hjá tingmonnum at arbeiða. Nú hevur so Tjóðveldisflokkurin lagt málið enn einaferð fyrri tingið.

Uppskotið frá Javnaðarflokkinum kom kortini áðrenn tað hjá Tjóðveldisflokkinum, og hóast flokkarnir bóðu Bjørn á Heygum um at taka tey til viðgerðar um somu tíð í rættarnevndini, noktaði hann hesum.

Eingin skal vísa málið frá sær beinanvegin

Marita Petersen hevur

víst á, at Javnaðarflokkurin við vilja ikki hevur útgreinad, hvønn politikk flokkurin kundi hugsað sær á stjórnálanevndin. Hetta er fyrri at eingin flokkur framman undan skal vísa málinum frá sær, men heldur verða við í viðgerðini.

Javnaðarflokkurin heldur, at stjórnálanevndin skal setast sambært lógtíngslóg, og at tað er lógtíngið, sum setir nevndina.

Nevndin, sum lógtíngið skal seta, skal gera uppskot til arbeiðssetning hjá stjórnálanevndini. Marita Petersen vísir á, at hesin parturin av arbeiðinum hjá nevndini verður helst tann truplasti og tann, sum fer at taka longest tíð. Hetta er eisini tað punktið, sum truplast er at gera viðmerkingar til, tí tað kann vera so skjótt við einum ómøgugsadum orði longu nú at lesa fyrri framhaldandi positivari viðgerð av uppskotinum, sigur Marita Petersen.

Stýrisskipannarlógin endurskoðast

Í viðmerkingunum til uppskotið frá Javnaðarflokkinum varð sagt, at stjórnálanevndin eigur at viðgera bæði stýrisskipannarlógin og heimastýrslógin.

Eisini vísir Marita Petersen í rættarnevndini á, at hóast stutt tíð er umliðin, síðani nýggja stýrisskipannarlógin kom í gildi, so eiga fleiri spurningar at viðgerast. Umhugsad eigur at verða, um skipanin við ikki at kunna senda mál út til fólkakrættvæðu er noktandi, um minnilutatrygðin er nóg góð í verandi lóg, um tað er rætt, at til ber at skriva út

Hann roynir at sannføra Maritu Petersen.

Sambandsflokkurin hevur ikki viljað tosað um broytingar í heimastýrslógin. Edmund Joensen hevur fyrr noktað sínum samstarvsfeløgum yvirhøvur at taka málið upp á tungu. Tað eydnaðist í vár Sambandsflokkinum at gera tað, og nú hevur tað aftur eydnast Sambandsflokkinum at geva Fólksflokkinum munurkur í hesum máli.

Sambandsflokkurin hevur enn einaferð buktina og báðar endarnar í sjálfstýrisspurninginum.

Triksini hjá Sambandsflokkinum eru fleiri:

- 1) Hóttan um nýval
- 2) At leggja seg á málið
- 3) At geva samstarvsflokkum munurkur

val í ótíð, og hvør skal kunna skriva út val. Eisini kundi nevndin tikið spurningin upp, um vit kanska eiga at velja lögmann beinleiðis, heldur enn sum nú, at lógtíngið ger tað.

Heimastýrslógin er ikki broytt síðani 1948, tá hon kom í gildi.

Ein av grundgevingunum fyri at fáa nýggja stýrisskipannarlóg var, at vit skuldu fáa eina skipan, sum er so greið, at eingin ivi skal vera um ábyrgdina av avgerðum, tiknar av politikarum og embætismonnum.

Semja tykist vera um, at hetta er eydnast við nýggju stýrisskipannarlógin, heldur Marita Petersen.

Heimastýrslógin veikleikar

Men Javnaðarflokkurin heldur, at heimastýrslógin hevur givið føroyingum móguleika og frælsi at menna og stýra føroyska samfelagnum, og sanniliga er nógv hent.

Men heimastýrslógin hevur í stóran mun somu veikleikar, sum gamla stýrisskipanin hevði. Tað er trupult at plasera avgerðar-rætt og ábyrgd í málum, sum ikki eru føroysk ser-mál.

Eitt dømi, heldur Marita Petersen, er ábyrgdina á figgarliga ókinum. Henda ógreiða er ein stór orsök til, at ikki varð fylgt við, hvat hendi á hesum øki, og tí varð einki gjørt, fyrr enn ov seint var.

Hetta er nóg týðningarmikil grund fyri at til viðgerða verandi lóggávu, heldur Javnaðarflokkurin.

Í heimastýrslóginu eru tey ymsu máløkini bytt

upp í tvey mál (A-mál), sum føroyingar kunnu yvirtaka beinanvegin, bert við at boða dønum frá, og tey mál (B-mál) sum vit kunnu yvirtaka eftir samráðingum við danir. Men huggjka vit at hesum listum, siggja vit, at nógv mál eru als ikki nevnd, og hesi mál skulu vit føroyingar einki hava við at gera.

Skulu sjálv gera av um vit yvirtaka

Enn eru fleira av A-málunum ikki yvirtikin, meðan vit á økjum, sum als ikki eru nevnd í lóginu, bera okkum at sum sjálvstøðugt land. T. d. samráðingar við onnur lond (m. a. Island og Noreg) um fiskirettindi, her hava vit heilt yvirtikið, og tað ber væl til, vísir Marita Petersen á.

Millum tey mál, sum ikki verða nevnd í heimastýrslóginu, er dómsvaldið.

Javnaðarflokkurin er av teirri áskoðan, at skipanin viðvíkjandi teimum ymsu máløkjunum eigur at vera so, at vit skulu hava rætt til at yvirtaka øll mál, og at hesin rættur ikki eigur at vera avmarkaður í nakrari lóg.

Heimastýrslógin eigur at verða avloyst av aðrari lóg, sum annars ásetir tær avtalur, sum skulu galda í samstarvi okkara við Danmark, heldur Javnaðarflokkurin.

Men nevndin, sum tingið skal seta, skal eftir uppskoti javnaðarmanna eisini gera uppskot til, hvussu stjórnálanevndin skal mannaast.

– Av tí at spurningarnir, sum stjórnálanevndin skal viðgera, fyrst og fremst eru politiskir, heldur Javnaðarflokkurin, at nevndin eigur at mannaast við virknum politikarum. Men serfrøðingarnir skulu kunna nýstast til nevndina.

Javnaðarflokkurin heldur eisini, at í tili 1 1/2 ár gevur stjórnálanevndin rimiliga tíð at gera arbeiði sítt, og tá verður málið heldur ikki drigið óneyðugt út.

Marita Petersen sigur at enda í álitinum hjá rættarnevndini, at hesir tankar eru lagdir fram sum grundarlag til at gera arbeiði sítt, og hon vonar at teir kunnu verða við til at tryggja eitt gott og positivt orðaskifti og virka fyri, at tikið verður undir við at seta nevndina, sum skal fyrireika stjórnálanevndina.

MÓTTØKA

Í sambandi við 90 ára føðingardagin verður almenn móttøka í hølum okkara á Hálsi í Tórshavn,

týsdagin 19. nov. 1996, frá kl. 15-17

Vælkomin

TELEFONVERK FØROYA LØGTINGS